

AvoSeidelberg

SAKSA SÕJAVÄEKALMISTULE RAKVERE TAMMIKUS on maetud üle 1000 sõduri. Massiivse tammeristi jalamile paigutatud hauaplaatidelt leidis üks Saksamaalt tulnud pere läinud nädalal oma sugulase nime, kelle matmispaik oli neile pool sajandit teadmata.

Läinud laupäeval avati Rakvere tammikus Saksa Sõjahaudade Hooldeliidu eestvõtetel taastatud surnuaed, kuhu on maetud ligi 1000 Teises maailmasõjas hukkunud Saksa armee sõdurit.

Avatseremoonial pühitses sõdurite surnuaia EELK Rakvere Kolmainu koguduse pastor Enn Kivinurm, sõna võtsid Rakvere linnaeape Toomas Varek ja Saksa Sõjahaudade Hooldeliidu juhatuse liige dr. Werner Henning. Saksamaa Liitvabariigi saatkonna konsulaarsekretär Kerstin Busse andis edasi suursaadiku tervituse. Massiivse tammeristi ja kalmistule maetud sõdurite nimedega hauatahvlite jalamile asetati pärjad. Taastatud kalmistu avamiseks oli tulnud hukkunute omakseid Saksamaalt ning Eesti Leegioni Virumaalt pärit veteranide arvukas esindus.

Ajaloo ohvrid ja tunnistajad

„Siia maetud sõdurid olid meie ajaloo ohvrid ja tunnistajad,“ ütles dr. Werner Henning, kelle sõnul süvendab eestlaste abi sakslastest sõdurite viimse puhkepaiga jäädvustamisel rahvastevahelist sõprust ühinevas Euroopas. „Sellistel ajaloo nähtavakssaamise päevadel nagu täna peaksime meie,

eestlased ja sakslased, iseenesolevalt kinnitama Eesti presidendi Lennart Meri sõnadele: katsumuste kaudu karastub inimene, kogemuste kaudu karastub riik,“ lisas Rakvere linnaeape Toomas Varek.

Tammiku lääneservas asuvasse surnuaeda on maetud üle 1000 Teises maailmasõjas hukkunud Saksa armee sõduri, nende seas ka eestlasi.

Kalmistu taastamistööd kestsid ligi kaks aastat Saksa Sõjahaudade Hooldeliidu, muinsuskaitseameti ja Rakvere linnavalitsuse koostöös. Rakvere Linnahoolduse Osahing juhataja Jüri Eljase sõnul rahastasid sakslased kalmistu taastamist 700 000 krooniga. Paekivitööd tegi „Sado Kaubahoov“

ja tammeristi püstitas AS Rakvere Metsamajand. Kalmistut hoiab korras Rakvere Linnahoolduse Osahing.

Eesti pinnal hukkus 35 000 Saksa sõdurit

Saksa Sõjahaudade Hooldeliidu andmetel langes Eesti territooriumil Teise maailmasõja jooksul ligi 35 000 Wehrmachi sõdurit, kes on teadaolevalt sängitatud 1680 matmispaika. Lisaks Rakverele on Saksa sõjaväesurnuaiad tänaseks taastatud või märgistatud Pärnus, Viljandis, Kuressaares ja Tartus. Hooldeliit kavatab Ida-Eesti keskse surnuaia rajada Narva Suthofi parki, mis hõlmaks ligi 15 000 hauda.

1919. aastal asutatud Saksa Sõjahaudade Hooldeliidu kaitse all on tänaseks üle 550 sõjasurnuaia ligi 40 Euroopa ja Põhja-Aafrika riigis, kuhu on maetud 1,7 miljonit sõjaohvrit. Hooldeliidul on 13 000 vabatahtlikku ja 510 palgalist kaastöötajat. Viimastel aastatel on hooldeliit alustanud tööd ka endistes idabloki maades, kus Teises maailmasõjas sai surma ligi 3 miljonit Saksa sõdurit ehk üle kahe korra enam kui puhkab Lääne sõjasurnuaedades.

Hannes Kuusma